

KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY

VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠEŠŤNÁŠŤ STRANÁCH.

Predplatná cena:
 Na celý rok ... 4 koruny — hal.
 Na pol roka ... 2 " — "
 Na štvrt' roka ... 1 " — "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor:
 Dr. ALEXANDER ERNSZT,
 páb. komornik.

Majiteľ a vydavateľ:
 JÁN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo:
 Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 97. szám.
 sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy čo novú
 ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify.
 Rukopisy sa nazpak nečávajú.

Velké ľudové shromaždenie v Chynoranoch.

Vo vlasti našej uhorskej málo je takých obcí, ktorá by od dávna proti židovskému liberalizmu tak zmužile bojovala, jako v nitrianskej stolici sa nachodiaca veľká, čistokatolícka a zámožná obec *Chynorany*. A zakiaľ po celom Hornouhorsku všetky obce viac-menej zaplavili židia; za ich židovskú gebuľu odkúpili všetky majetky malých roľníkov a priviedli ich na žobrácku palicu, zatiaľ v Chynoranoch dovčulku neni ešte ani jedného žida, čoho následkom je, že chynoranskí občania sú mierni, pracovití šanobní; role od predkov sdedené nielen neodpredali, lež v susedných obciach kupujú všetky pozemky ktoré sú na predaj. Chynorany ale napredujú nielen v hmotnom, lež aj v duševnom ohlade. Dôkazom toho je obnovený veľkolepý chrám boží a pekne zariadená *katolícka škola*. Už aj toto, čo sme dovčulku spomenuli, dostatočné by bolo, aby veľká obec *Chynorany* za vzor slúžila všetkým iným obciam krajiny. Obec Chynorany ale pochvaly hodné sú aj z ohľadu kresťansko politického.

Jaknähle blahej pamäti gróf Ferdinand *Zichy* založil kresťanskú ľudovú stranu, aby skrze ňu udržaný bol kresťanský charakter krajiny, od toho času občania chynoranskí pri všetkých voľbách s telom i dušou oddaní boli kresťanskej ľudovej strane, natoľko, že okrem notára všetci voličia až do ostatného vždy hlasovali na kandidáta kresťanskej ľudovej strany a preto aj *Chynorany* už od dávna v celom voľbnom okrese žabakrekskom obdržaly to po-

chválne meno, že sú *jádro okresnej ľudovej strany*.

Liberáli následkom toho silou-mocou snázili sa vždy, aby toto jádro udusili, zničili a keď to už urobif nemohli, na tom pracovali, aby z tohoto jádra vykľela taká akási židovsko-liberálna *purgacia*, o ktorej vieme, že je pre človeka veľmi nebezpečná, jedovatá zelina. Ich namáhanie je ale celkom márne, Chynorany aj v budúcnosti chcú ostať jadróm kresťanskej ľudovej strany, čoho dôkazom bude aj to *veľkolepé ľudové shromaždenie, ktoré v Chynoranoch 15. júna popoludní o 4. hodinách vydržiavané bude v prítomnosti mnohých krajinských vyslancov*.

A čo zavdalo podnet k vydržiavaniu toho veľkého shromaždenia? Nič iné, jako tie násilensvá, ktoré v žabokrekskom okrese dovolili si Spálovci a všeliakí Škrabákovci. Krajinský vyslanec Georg *Szmrecsányi* len svoju povinnosť konal, keď do okresu prišiel účtovať, proti čomu politická vrchnosť nemá práva robiť prekážky. Naša nitrianská politická vrchnosť uznáva ale len tie zákony, ktoré sa týkajú nás chudobných a mozolne pracujúcich roľníkov; tie zákony ale ktoré vzťahujú sa na vrchnosti politické, zvlášte aby neprestupovaly medze svojej moci, nitrianske vrchnosti svevoľne nohami šliapu. Naši slúžnovci takto nohami šliapali i samé zákony jeho veličenstvom kráľom potvrdené, keď krajinskému vyslancovi *Szmrecsányimu* nedovolili účtovať, zaiste preto, bo sa báli, že on svojich voličov poučí o tom, že arciliberál a prvý minister Lukács s jeho kompanom Tiszom, z krajinského domu ako dali vyhadzovať opozičných vyslan-

cov a zvlášte Lukács ako verne opatruje kľúče štátnej kassy, aby z nej peniaze nikto neukradol.

Násilné pokračovanie nitrianskych bašov rozhorčilo nielen voličov žabokrekského okresu, lež aj všetkých krajinských vyslancov opozície. A preto jaknáhle spálovské a škrabákovské násilnosti v novinách uverejnené boli, *vodcovia z opozície jako: gróf Albert Apponyi, gróf Michal Károlyi, gróf Aladár Zichy a ešte mnohí krajinskí ablegáti v tom sa ustálili, že našeho vyslanca Szmeccsányiho odprovadia na to shromaždenie, ktoré voličia v žabokrekskom okrese dňa 15. júna v Chynoránach vydržiavať budú.* Do Chynorán prídu títo velmužovia, aby osobne videli a poznali tých stoličných úradníkov, ktorí fundamen-

Najmerší manželi sveta, žijú v Londýne.

talné krajinské zákony opovážia sa nohami šliapať; z druhej strany ale voličov žabokrekského okresu chcejú upozorniť, aby pri osobe krajinského vyslanca *Szmeccsányiho* aj na budúce

stále vydržali, bo lepšieho, smelejšieho a zmužilejšieho ablegáta nikdy mať nebudú.

Musí to byť ozaj veľmi vážna vec, ku ktorej odhodlá sa gróf Albert Apponyi. A hľa, on bývalý minister, prinde do Chynorán, aby kapitolu vyčítal našim spálovcom a škrabákovcom.

Gróf *Apponyi*, jako veľký muž a *príkladný katolík* známy je nielen po celej našej krajine, lež aj v iných krajinách Európy, ba aj v Amerike. On rovnako vie rečniť nielen po uhorsky, lež aj po anglicky, francúzsky, taliansky, nemecky a slovensky. Kdekoľvek ide, nielen po Uhorsku, lež ale aj v cudzozemsku, všade za veľké šťastie si považujú, že tohoto svetochýrneho muža nielen vidieť lež aj rečniť počuť môžu. A preto mestá, obce predbehajú sa v tom, aby ich shromaždenia svojou prítomnosťou vyznačil gróf Albert Apponyi.

Obec Chynorany v Nitrianskej stolici je prvá veľká obec, kde gróf Aldert Apponyi po prvý raz rečniť bude. Väčšieho vyznačenia pre Chynorany a okolie nedá sa ani myslieť, ako je to, že tento kraj prítomnosťou svojou počť gróf Albert Apponyi. A ačkoľvek gróf Apponyi blízko stojí ku vysokému veku 70 rokov, predsa vďačne podrobí sa fažkosti cestovania, aby aj nás posilnil svojou oduševnenosťou. Občania z okresu: *novozámskeho, nitrianskeho, topoľčanskeho, žabokrekskeho, zlatomoravského, prievádzskeho, bánovského, fraštáckeho a trenčianskeho*, krásnu príležitosť budú mať vidieť a počuť rečniť toho muža, ktorý prítomne snáď **na celom svete** je najchýrenejším rečníkom a pri tom nepoškvvrneného, vznešeného charakteru a čisto-katolíckeho smýšľania a presvedčenia. **Hor' sa preto bratia z celého Hornouhorska, čo možno v najväčšom počte dostavte sa ku našemu shromaždeniu do Chynorán!!**

Bratia Katolíci! Čítajte a predplácajte len v čisto katolíckom duchu písané noviny. Takéto noviny sú «Krešťan». «Krešťan» už cez XX. devätnásť rokov bráni našu cirkev, zastáva našu svätú vieru a zmužile bojuje za všetky oprávnené záujmy Slovákov. Presvedčeny krešťan číta a predpláca len «Krešťana».

Trestná obžaloba

proti

nitrianskym slúžnovcom Jozefovi Szpál, Štefanovi Balázsovics a proti podnotárovi Prikril-Skrabákovi.

(Dokončenie.)

Takých, čo o zákonných ustanoviznách, o úradnej moci, patrične o jej užívaní a prevádzaní podobné pochopy majú ako Jozef Szpál, Balázsovics a Prikril-Škrabák, po ich vystupovaní, ktorým sa vyznačili ako skutoční desperadi, pred trestný súd treba postaviť, aby odsúdení, všetkých práv pozbavení a do žalára boli hodení, bo oni prečiny zpáchali nielen proti paragrafom, lež aj proti nepísaným zákonom čestnosti. Takíto ľudia sú len jedovaté hluzy na telese krajiny, preto na večné veky treba ich pozbaviť, aby v ich bláznivej namyslenosti i ďalej diskreditovali uhorského štátu auktoritu, ktorú takí úradníci verejnej zprávy ich zneužívaním moci, itak už znivočili pred cudzozemskom; pozbaviť ich treba aj tej možnosti, aby ináč proti krajinským tendenciám slúžiacou propagandou podvádzaný ľud Hornouhorska, takými bez rozumu brutálnymi nezákonnosťami, zklátený bol v doterajšej jeho nezvratnej oddanosti ku krajine a udusená bola v ňom ucta ku zákonom krajinským.

Výsudaní úradníci verejnej správy brutálne nezákonnosti zpáchali proti mne, keď ako krajinský vyslanec mojím útovaním len svoju povinnosť som plnil a skrze to, že prekazili ma v mojom účtovaní, surovo urazili moju poslanceckú immunitu.

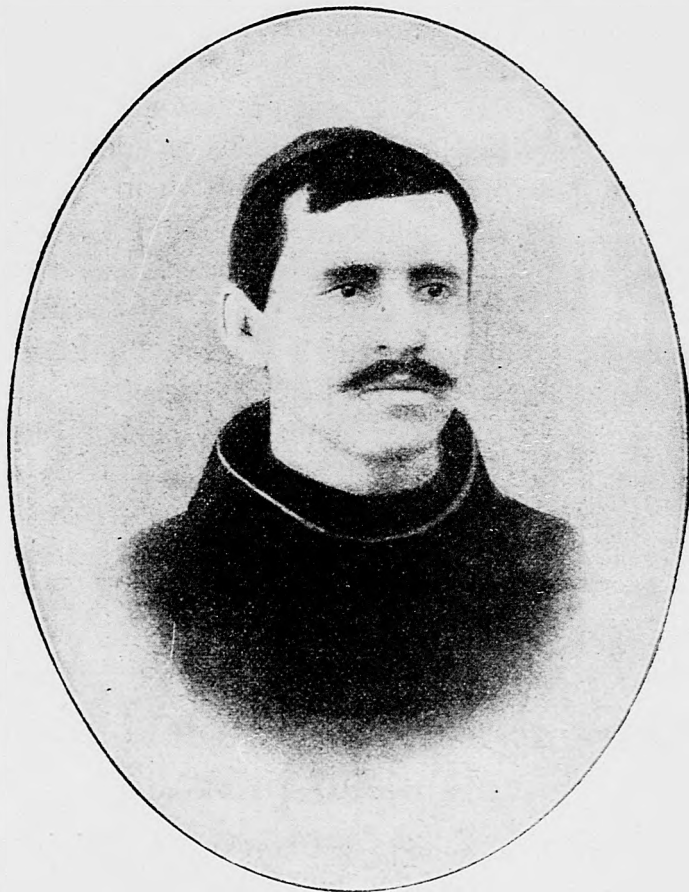
Účtovanie krajinského vyslanca je nie *právo* lež *povinnosť*. Krajinský vyslanec nemusí oznámiť svoje účtovanie a má *právo*, že kde vydržiavať chce účtovanie, jednoducho na vedomie dá to vrchnosti toho miesta; tá vrchnosť ale nemá žiadneho práva vziať alebo nevziať to na vedomie, dovoliť alebo nedovoliť vydržiavanie účtovania a len to je jej povinnosťou, aby počas účtovania udržala poriadok a aby starala sa o to, aby krajinský vyslanec jeho účtovanie bez prekážky v pokoji vydržiavať mohol.

Na svedkov vzťahujúcu sa čiastku trestnej obžaloby podávame v nasledujúcom:

Ako svedka oznamujem: Ignáca Wohland, dekan-farára, obyvateľa chynoranského, v jehož

rukách nachodí sa poštový receptis, ktorým vie dokázať, že vydržiavanie účtovnej reči v Chynoranoch už štyriadvadsať hodinami prvej oznámené bolo obecnému predstavenstvu.

Po prekazení mojho účtovania v Chynoranoch 13. apríla išiel som na obecný dom, po-

Albánsky františkán Palič. Ponevác nechcel podpísať osvedčenie, že opúšťa katolícku vieru, mučili a zavraždili ho Černohorci.

hladal som ryehtára obce a za prítomnosti svedkov a dostavivšieho sa ta okresného žandárskeho strážmajstra, moje útovanie znovu oznámil som nasledujúcimi slovami: «po päťadvadsať hodinách, zajtra 14. apríla popoludní o 6. hodine účtovanie vydržiavam na rynku, toto musíte v známosť vziať a na vedomie dať hlavnému slúžnemu, iného nariadenia niet.»

Títo svedkovia složia o tom svedectvo, že keď 14. apríla v oznámenom čase prišiel som na rynek, stúpil predo mňa obecný policaj a hlavného slúžneho Jozefa Szpála výrok účtovania zakazujúci chcel mi doručiť pri podpísaní doručujúceho uznania, ja som neprijal ten slúžnovský výrok. Vtedy už v obci bol hlavný slúžny Szpál, na rynku stal si na čelo žandárov a vyhlasil, že tu účtovanie nebude.

Že vydržiavanie účtovnej reči v Nitranovákoch pravidelne na vedomie dané bolo obecnému predstavenstvu o tom bude svedčiť: Georg Czinczig, hlavný učiteľ, Emil Augustin rim. kat. kaplán, Ján Petrínka roľník, obyvatelia nitranovákski a Georg Kmetty roľník z obce Felsőlelóc.

Vincenca Hajeka, dekana-farára, obyvateľa nitranovákškeho, prosím vypočuť o tom, že žandársky strážmajster Štefan Zaharecky pred ním to povedal, že mne a krajinskému vyslancovi Jánovi Bartosovi na brucho namierili bajonetty, aby nás preklali, keď sa napredok pohneme alebo keď dakto sotí žandárov.

V trestnej obžalobe proti slúžnovcom Szpálovi a Balázsovcovi ďalej prosí, aby ako svedkovia vypočutí boli: Anton Velcsey farár, Koloman Brestyenzsky krajinský vyslanec, Edmund Beniczky redaktor z Budapešte, Artur Kleín úradník banky, Štefan Paška farár, Ján Bezák chynoránsky podrychtár, chynoránsky obecný pokladník, Matias Schmotlák roľník a chynoránski obyvatelia roľníci: Michal Chrenkó, Jozef Hatala a Štefan Kovácsik.

Zákonný návrh o trestnej obrane volebného práva.

«Na budúce budú v Uhorsku len čisté voľby. Nikto sa neopováži klamať, podplácať a namlúvať voličov. Nebude načim, petície zadať proti nezákonným voľbám, bo budeme mať trestný zákon, ktorý zamedzí všetky figle, ktoré pri dosavadných voľbách hraly tak veľký zástoj».

Toto hovoria mungovia.

A čo ich oprávni k tomu, aby odhlasovali zaniknutie takých hriechov, ktoré vláda a patričné medzitka páchaly pri voľbách?

Žiadna iná garancia, iba ten zákonný návrh, ktorý minister pravosudia dr. Eugen Balogh dňa 6. mája predostrel mungovskému snemu. Zákon ten má brániť hlasovacie právo voličov, a čistotu volieb. Kto študuje ten zákonný návrh, o ňomž tu píšeme, jestli je idealista, vzdychne si a povie: Chvála Bohu, že koniec bude tým huncuteriam, ktorých dopúšťaly sa volebné komisie a korteši. Nebude viac pofalšovaných menoslovov. Nebude viac čemezovských a čemnickovských volebných predsedov; nebude sekátúr a trestov, bo prísne paragrafy zákona

Balogovho zalárom a peňaznou pokutou šlahaf budú každú nezákonnosť a každé zbojstvo.

Takto premýšľa idealista.

Zkúsený politik ale, ktorý prežil dakolko nitrianskych volieb, zatne pästou a povie: Nový strašiak, ktorého nenaláká sa žiadon vládny korteš a volebný predseda. Zákon ten ostane mrtvou pismenou. Nikto ho nezadrží. Ostane všetko pri starom. Ozajsný zázrak by sa stal, keby mungovia zadržali Balogov zákon.

Tak je. Pravdu má nitrianský volič. Mungovia odhlasujú Baloghov zákon, kráľ ho podpíše a budúce voľby predsa budú len také zbojnícke aké boly dosiaľ.

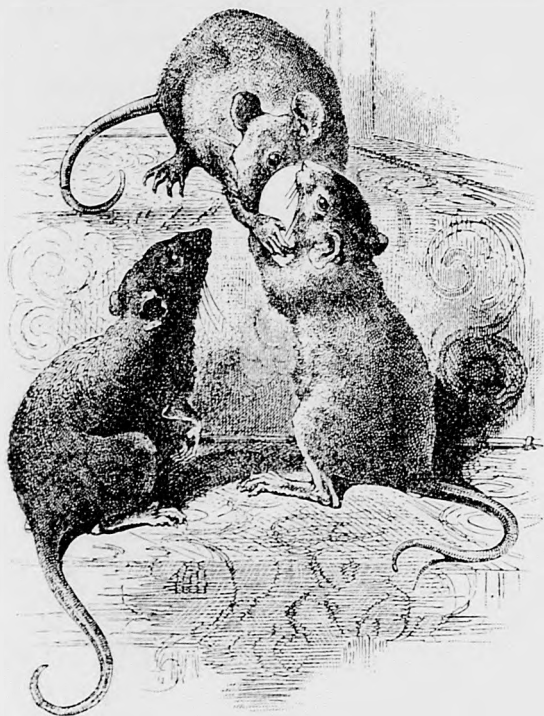
Ja aspoň tak mienim. Bárs by som sa zklamal.

Prečo neverím v oprave priebehu poslaneckých volieb? Bo ma k tomu zkúsenosť naučila. Študoval som starodávny volebný zákon, najmä ale zákon o kuriálnom súdobníctve. V oboch tých zákonoch namerané sú ukrutné pokuty na kortešov, ktorí podplácajú; na voličov popisujúce komisie, ktoré menoslovy sfalšujú; na predsedov, ktoré pri voľbe klamú atď. a zákony tie nikto nezadržal a netrestali ešte

Maki, opica z ostrova Sunda. Tamojší obyvatelia boja sa jej ako strašidla.

žiadneho živánskeho volebného predsedu. Klamalo a zbíjalo sa pri voľbách, bo tak to roz-

Potkany kradnú vajcia.

kázala vláda. Ministri sami kryli a bránili volebných zbojníkov.

Koľko sme dôverovali v zákone o kuriálnom súdobníctve, nuž a či sme sa nenaučili, že za dať petíciu proti zbojníckej voľbe je najväčšia hlúposť, bo veď tí mali škodu a tí prehrali pravotu, ktorí pravdu vyhľadávali. Myslím tak to bude aj s Baloghovým zákonom, bo vláda inak nedostane väčšinu ako keď jej korteši klamú, podplácajú a zbíjajú.

Keby vláda čisté voľby chcela, bola by uviedla všeobecné volebné právo s tajným hlasovaním. Baloghov zákon je len slepenie krátkozrakých ľudí. Zase budeme mať jeden dôkaz, že u nás isté zákony len k tomu sú dobré, aby ich šliapali vládni páni.

Bárs teda pochybujem, že by Baloghov zákon od špiny očistil náš verejný život, predsa daktoré body jeho prednesem čitateľom «Kresťana».

Hneď v prvom bode zákona Baloghovského stojí: jestli voličov popisujúca komissia meno oprávneného voliča schválne vynechá, do menoslova nevezme alebo meno nevoliča dobrovoľne ta zapíše, trestaná bude dvojročným žalárom a do štyristo korún siahajúcou peňažnou pokutou.

Ten istý trest stihne členov ústredného výboru, jestli by sa týchto priestupkov dopustili.

Dľa tohoto bodu na budúce nesmely by sa stať žiadne švindly pri popise voličov. Uvidíme, ako patričné komissie zákon ten zadržia. A budú-li trestať tých padelačov, ktorí menoslov voličov tak zostavia, aby len mungo obdržal väčšinu.

Druhý bod zneje nasledovne: Na dva roky žalára a na dvetisíc korún peňažnej pokuty posúdený bude, kto s tým cieľom, aby dakoho o volebné právo ozbíjal, falšovanú listinu vystaví; dá falošné vysvetlenie; opravdový dôkaz zničí, schová; ku dokázaniu volebného práva potrebnú listinu (vysvedčenie) nevydá.

Ďalšiu osnovu predlohy uvádzame v nasledujúcich paragrafoch:

3. §. Kto voliča v užívaní volebného práva s násilím alebo s vyhrážkami prekazí, posúdený bude na šesťmesačný žalár a na 500 korún peňažnej pokuty.

4. §. Kto z toho cieľu, aby volič na istého kandidáta hlasoval alebo nehlasoval, voliča bantuje, na majetku alebo na mzde uškodí, jemu sa vyhráza: tenistý trest obsiahne. Jestli by to patričný konal z poverenia jednej skupiny alebo v mene družstva, obdrží rok žalára a tisíc korunovú peňažnú pokutu.

5. §. Kto voličovi odmenu sľúbi alebo dá, pácha prečin a preň posúdený bude na pol roka žalára a na zaplatenie 1000 korún peňažnej pokuty.

6. §. Peniaze a iné hodnoty s ktorými voliča podplatili, shabané a upotrebené budú na podporu chudoby.

7. §. Tak bude trestaný aj ten volič, ktorého krmili a napájali.

8. §. Úradník, ktorý nahovára voliča, aby na istého kandidáta hlasoval alebo nehlasoval, posúdený bude na dva roky žalára a na zaplatenie 2000 korún peňažnej pokuty.

9. §. Na jeden mesiac žalára a na 600 korún peňažnej pokuty odsúdený bude ten, ktorý kandidáta na jeho kortešskej ceste pristaví, napadne alebo o ňom potupné piesničky spieva.

10. §. Do žalára a na zaplatenie 1000 korún pokuty odsúdený bude ten volebný predseda, ktorý votizáciu alebo voľbu sfalšuje. Kto voľbu alebo votizáciu svedolne prekazí, odsú-

dený bude do päť rokov trvajúceho žalára a na zaplatenie 6000 korún peňažnej pokuty.

V tomto článku podávam len daktoré body zákonného návrhu ministra pravosudia, lež aj to málo postačí k tomu, aby sme aspoň nádej mali, že na budúce nebudú viac tarnócovské voľby. Konec bude tým zbojstvám, ktoré na vyšší rozkaz prevádzali neludskí panáci.

Bude-li oprava, dovolia-li voličom voľne, dľa presvedčenia hlasovať? O tom poučí nás budúcnosť.

Ja o tom pochybujem. Neverím v čistote uhorských volieb. Neverím, že by vláda prísne tresty zákona Balogovho dovolia na tých kortošov, ktorí len so zbojstvom a s podplácaním voličov poistia víťazstvo vládneho kandidáta.

V pochybnosti mojej potvrdí ma 22. §. zákonného návrhu ministra Balogha, v ktorom doslovne stojí, že *pre trestné výstupy pri voľbách krajinských páchané, len vtedy možno viníkov pred súd postaviť, jestli ich voľakto behom 30 dní — rátając od zpáchania prečinu — u kráľovského fiškalátu alebo u okresného súdu oznámi.*

Tento paragraf je háčikom celého zákona. Zákon ten nenie iné ako strašidlo na slamených nohách.

Milý bratku môj, až sa ti pri voľbe krivda stane, jestli fa notár, slúžny, pisár alebo iný panák pokúšať bude, abys dľa jeho vôle hlasoval, jestli fa čemezovský volebný predseda pri hlasovaní odmrští, bo si na ľudáka hlasoval atď., slovom jestli aj na budúce vidieť budeš také huncuterie a oplanstvá, aké si posial v Nitriansku pri každej voľbe zkusil a prežil, tak každý jedon pád musíš behom tridsať dní oznámiť a s hodnovernými svedkami dokázať. A keď dokážeš pravdivosť tvojej obžaloby, tak pochodíš, ako posial pochodili tí voličia, ktorí proti sviňskej voľbe a proti lotrovskému volebnému predsedovi zadali petíciu. Pamätaj že tak bude, bo v Uhorsku nestávajú sa zázraky. Čisté voľby boly by najväčší zázrak! Nenie pravda, pane Ladislav Lukács?

Ondrej Hladký.

Krest'anský svetový názor je blahonosný bez výmenky pre každého.

Ján Bartos v zlatomoravskom okrese.

Krajinský vyslanec kresťanskej ľudovej strany zlatomoravského okresu Ján Bartos, cez svätodušné sviatky v svojom okrese podujal okružnú cestu, pri čom sprevádzal ho hlavnomestský katecheta Julius Biró. Lud vo všetkých obciach obľúbeného vyslanca vítal s veľkým oduševnením. Obecenstvo vôbec celého okresu schvaluje účinkovanie opozície a ostro zatracuje nezakonnitosť Tiszové, spolu ale hlboko pohoršuje sa nad panamami, aké nestydate ztvára Ladislav

Vdačný vtáčik.

Lukács. Voličia okresu veľmi pohoršení sú nad svevoľným vystupovaním a bašovským pokračovaním aké tu dľa mungovského zvyku dovoľuje si zlatomoravský hlavný slúžny Titus Rudnyánszky. Ubohý tento hlavný slúžny, aby pred Tiszom a Lukácsom zadovážiť si mohol daaké zásluhy, lež aj z hnusnej pomstvy, že tunajší lud oduševňuje sa za kresťanskú ľudovú stranu jednotlivých voličov, ktorí sme a zmužile osvedčili a osvedčujú sa ako neohrození ľudáci, bez všetkej príčiny rad-radom pokutuje na 50 do 100 korún. Veľmi sa však mýli ten hlavný slúžny, keď sa nazdáva, že ľudáckych voličov okresu takým mungovským pokračovaním odvráti od ich pevného ľudáckeho presvedčenia.

Ľud len tým viac a nezkatnej oddaný je kresťanskej ľudovej strane a z celého srdca ztracuje a nenávidí celú mungovčinu. O samom účtovaní v krátkosti podávame nasledujúcu zprávu:

V obciach *Barstaszár* a *Malonya* účtovanie bolo v nedeľu predpoludním. Oblúbeného krajinského vyslanca vzletnou rečou privítal dekan farár *Ján Novotný*. Voličia pod účtovnou rečou boli veľmi oduševnení, hlučnými ováciami dali výrazu nezvratnej oddanosti ku svojmu poslancovi. Kresťana objednali si 46 voličia. Tohože dňa popoludní účtovanie bolo v obci *Szelepcsény*, kde v mene voličov krajinského vyslanca privítal a dôveru mu vyslovil kaplán *Ján Malec*. V obci *Barskifalud* Kresťana objednali si 3 a v obci *Szelepcsény* 32. Početní prihlásili sa aj ku Katolíckej Ľudovej Jednote. *Jozef Cserenyi* oddanosť voličov tlumočil zapalistými slovami. Z obce *Szelepcsény* krajinský vyslanec *Ján Bartos* s celým sprievodom prešiel do obce *Zsitvarujfalu*, tu obecnstvo prijalo ho slávnostne s banderiumom. Početní voličia išli mu v ústrety až na chotár obce, kde v mene občanov privítal ho gazda *Jozef Juhász*. Na hlavnom priestore obce čakalo na krajinského vyslanca viacej sto ľudí, pred ktorými pri hlučnom súhlase posluchačov krajinský vyslanec predniesol jeho účtovnú reč. Po krajinskom vyslancovi reční hlavnomestský katecheta *Julius Biró* a hospodár *Jozef Szénássy* v mene obce krajinskému vyslancovi vyslovil dôveru s tým osvedčením, že ačpráve pri posledných voľbách naň nehlasovali, v budúcnosti ale s istotou rátať môže na hlasy všetkých hospodárov. Kresťana objednali 30, ku Katolíckej Ľudovej Jednote prihlásilo sa 39 občanov.

V svätodušný pondelok predpoludním krajinský vyslanec *Ján Bartos* navštívil obce *Zsikva* a *Kislóc*. V *Zsikve* prijali ho s banderiumom a s hudbou. V oboch obciach ľud bol veľmi oduševnený. V *Zsikve* dôveru voličov tlumočil rychtár *Dominik Kukuska*, tu aj 28, v obci *Kislóc* 27. objednali si Kresťana. Popoludní krajinský vyslanec i s celým sprievodom prišiel do *Malých Topolčan* a tu početní voličia privítali ho s hudbou. Účtovanie za prítomnosti viacej sto ľudí vydržiavané bolo na hlavnom priestore mestečka. V tomto mestečku kresťanská ľudová

strana má veľa oduševnených prívržencov. Kresťan chodí sem v 45 výtiskoch. Podvečer bolo účtovanie v obci *Keresztúr*. Krajinského vyslanca tu tiež banderium privítalo s hudbou. Obecnstvo hlbokou pozornosťou slyšalo účtovanie a súhlasu svojmu výrazu dalo hlučnými ováciami. Kresťana objednali 55. občania.

Kresťanský vyslanec *Ján Bartos* v posledných dňoch navštívil aj obce *Besztercsény*, *Alsó* a *Felső Kemenc*, kde všade prijali ho slávnostne s hudbou. V obci *Besztercsény* v mene voličov vyslovil mu dôveru farár *Ján Brezina* a v obci *Kemenc* farár *Ján Zányi*.

Čo je s našimi rezervistmi?

Balkánska vojna je už takmer skončená a našich rezervistov ešte neposielajú domov. Čakajú ich manželky a deti, bo je tomu už dávno čo sa od nich vzdialili. Odtedy minula sa zima, tu je leto, príde aj jaseň a chlapi ešte vždy preč. Doma zanedbali prácu, zmeškali veľa, za čo žiadnej náhrady nedostanú. Manželky a deti zo dňa na deň v najväčšej úzkosti čakajú udržovateľa rodiny a ten nechodí. Možná zajtrá. Hádam o týždeň!

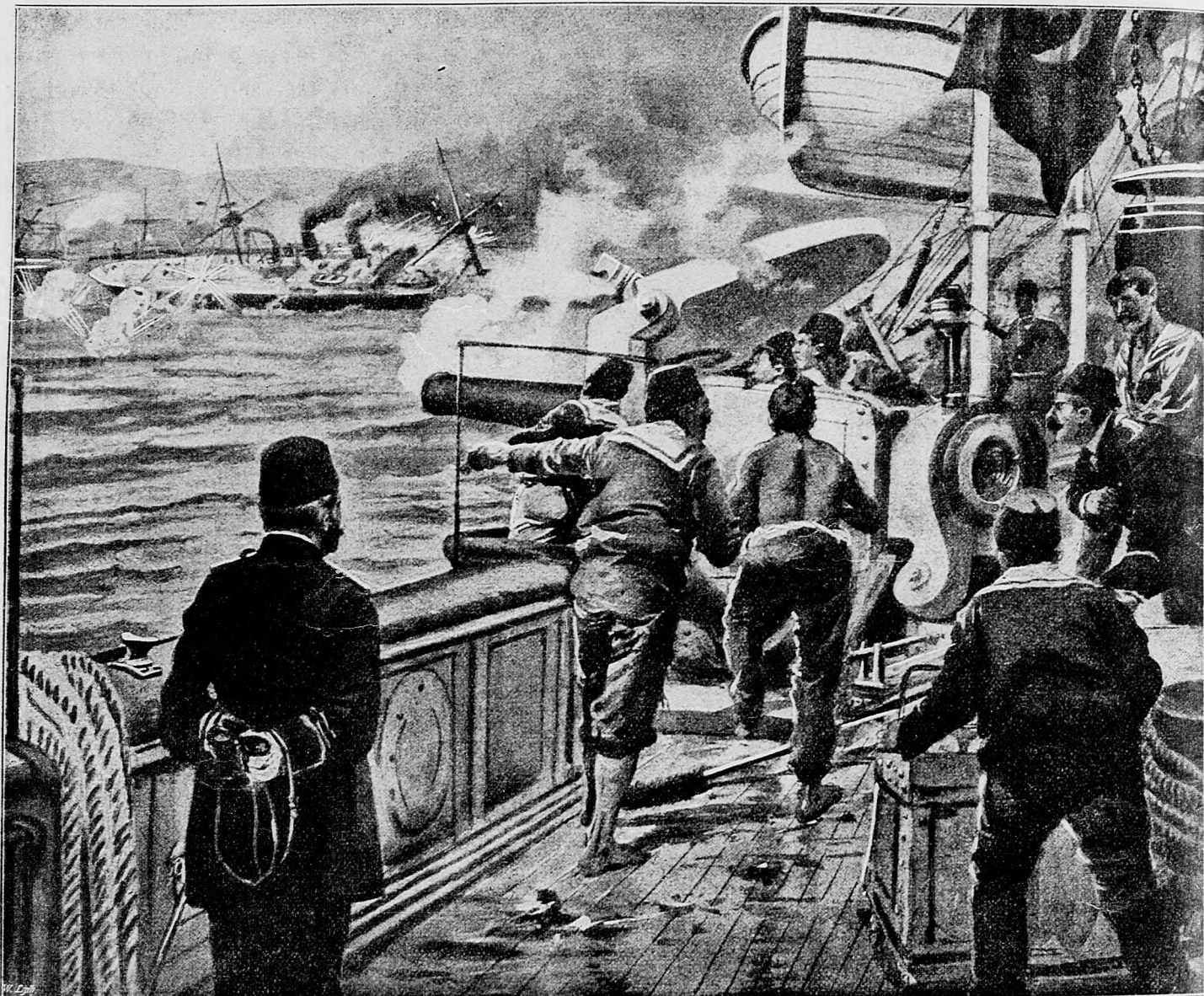
Tak ubiehajú dni na olovených nohách tomu, kto volakoho čaká. A márne čaká. Márne sú aj vzdychy aj plač. Neuprositeľná vojanská vláda nezná milosrdenstva. Keď si chlap, bráň kráľa a vlasť. Čo nás do toho, že tam ostaneš, že tvoje deti a tvoja manželka hladujú. Čo nás do toho, že si ty skrže to zárobok a prácu zmeškáš. Dostals pozvanie k vojsku, musíš ísť!

Áno, musíš ísť aj ten najchudobnejší, keď je na to potreba, lež prečo meškajú státisíce práceschopných mužov na ruských a srbských hraniciach, to vie len gróf *Berchtold* minister zahraničia. Stámilliony stála nás balkánska vojna, hoc sme sa aj nebili. Národy, ktoré vo vojne tej účasť braly, túžia tiež po pokojí, bo bárs aj spojenci prevládali Turka, predsa aj oni majú náramnú ztratu. Tak dychtia po pokoji ako aj my. Nikto sa nechce viac biť, ani prevládaný ani víťaz a predsa naši rezervisti povalovať sa musia v cudzom svete, bez cieľu bez zamestnania. Prečo je to? Prečo ich nepustia domov, keď niet na nich potreby? Prečo nedávajú manželkám zpiatky ich manželov a deťom svojich

otcov? Prečo musia pod zbraňou stáť tí, ktorých povolaním je zem obrábať, v dielňach pracovať a nie bez potreby povalovať sa v cudzom svete?

Prečo je to, pane Berchtold? Jedine vy viete odpovedať na naše otázky a nám vysvetliť prečo nepustia domov našich rezervistov, keď je už po vojne. Len nechcete, aby uhorská krv

čítajú odpoveď. Ja si môžem predstaviť polohu za vlast bojujúceho rezervistu. Ten veru stokrát toľko pretrpí, ako vojak v kasárni, bárs ani tomu neníe k závideniu. Vojna je však volačo iné. Veď počujete žaloby a sťažnosti rezervistov, keď oni z milosti vojeskej vlády domov sa vrátia. Ozdobia ich žltým plieškom a to bude všetka

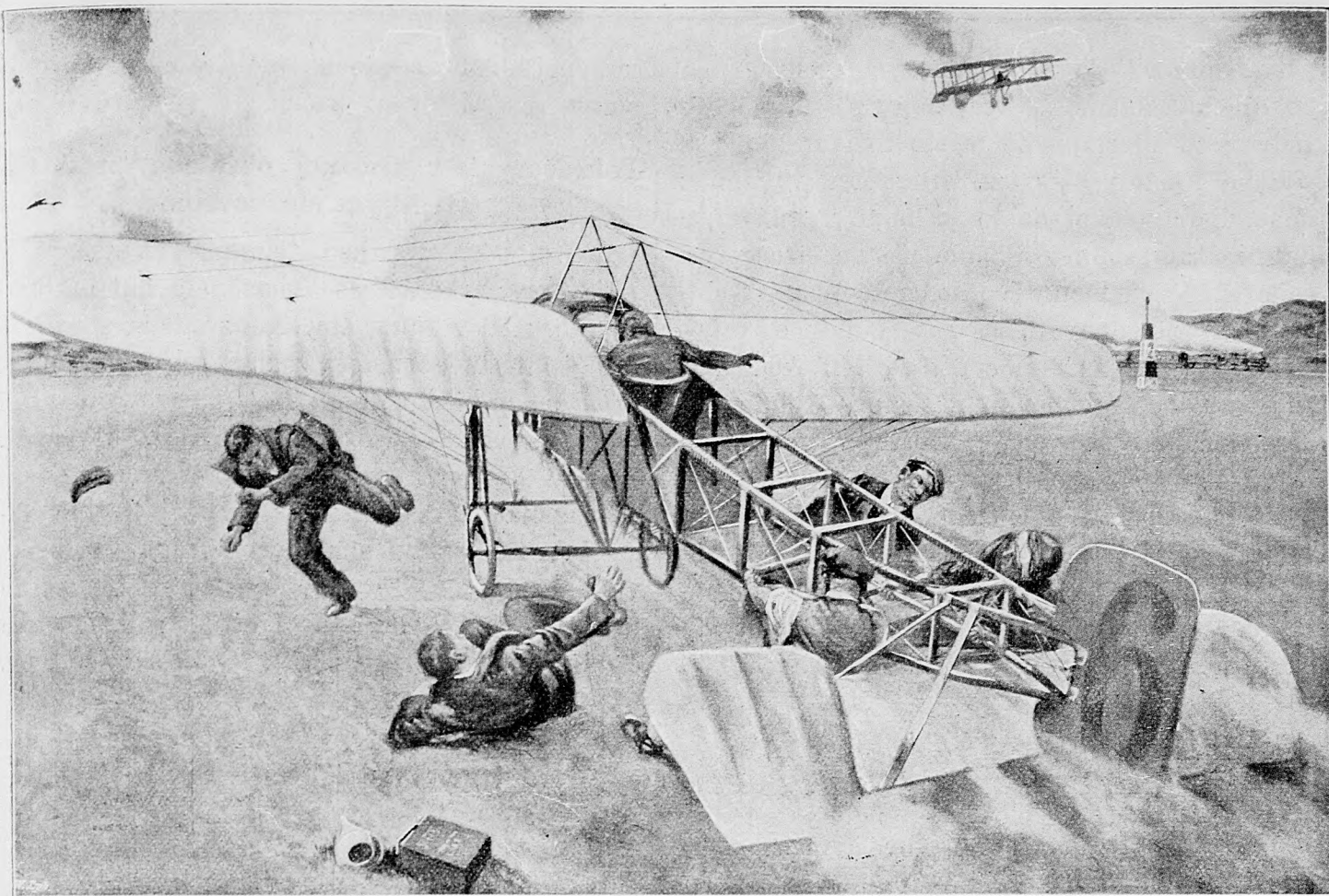
Hamidie, válečná loď turecka zničila viacej gréckych válečných lodí.

tiekla po Balkáne? Itak ste dokázal neraz, že miesto svoje v tak kritičnom čase, aký bol pre balkansku vojnu, zastať neznáte. Chybu na chybu ste válal. Jedna porážka nebola dosť pre vás, lež kompromittoval ste celú monarchiu pred svetom pre vašu netrebnosť a nesúcosť a hľa pre vás ešte aj dnes vzdychajú naši rezervisti: kedy bude koniec našim súženiam! Kedy nás už domov pustia?!

Kedy! Na túto otázku nikto nevie dať ur-

výplata za škodu, ktorú mali z vojny a za súžby, ktoré pretrpeli. Pliešky dostanú a nič iné. Za tento pliešok bojoval otec, ako rezervista a hladovala jeho manželka i s deťmi. Nie že by peňažnú náhradu dala vláda rezervistom, aspoň polovicu toho, čo cez vojančenie zameškali, lež dostanú pliešok, ako odznak vífazstva a najvyššieho vyznačenia.

Keď sa spýtame grófa Berchtolda zahraničného ministra, prečo rezervistov tak neskoro

Dostihy lietadiel v Novom Sade cez svätodušné sviatky.

Zastupiteľstvo ruských sedliakov v Petrohrade z príležitosti jubileuma cárskej rodiny.

púšťa domov? To nám odpovie, že ešte niet pokoj na Balkáne, že vraj bojovné stránky ešte vždy v zbroji stoja. Že mesto Skadar neni este oddané Albánii, bárs už Černohorci vytiahli z neho. Berchtold aj na to sa bude vymlúvať, že hranice samostatnej Albánie nie sú ešte vyznačené a že ešte nemá svojho panovníka. O týchto otázkach pojednávať majú v Londýne veľvyslanci europejských mocností a len keď záležitosť tú docela vybavili, nasledovať bude odzbrojenie na ruských a srbských hraniciach. Len vtedy prepustia rezervistov.

Keď si pomyslíme, že tá londýnska reunia veľvyslancov do nekonečnosti fahať môže jej porady, ešte sa dosť naplačú jak rezervisti, tak aj ich rodiny. Uplatní sa aj včul to vojenské príslovie: «Mlč a slúž ďalej!» *Fatranský.*

Mungovské panamy.

Zlé časy idú na Lukácsa. Takmer s každým dňom vychádzajú na svetlo nové panamy, aké s oškodením krajiny páchajú mungovci. Ladislav Lukács v jeho pomere ku kovom nepriateľom je monogamie. On jednako ľúbi si sol, zlato a železo. Preto aj keď ku soli treba mu trochu železa, neide do cudzého chotára, vezme ho tam kde ho najde, rozumie sa nie k osohu krajiny lež volakoho druhého. Pri jeho gšefte so solou mungovská kassa dostala 4 milliony. Ako finančný minister ale Lukács robil gšeft aj so železom a hámry v Gyertyánligete v Maramaroši, šacované na tri milliony, viedenskému židovi Bratmannovi predal za 50 tisíc korún. Koľko provízie platil ten viedenský židák pri tejto kúpe? A kto dostal tú províziu? Najnovšia panama mungovská je, že vláda pre vojenské honvédske ciele od bratov Beligreadu za 5 millionov kúpila majetok Várpalota. Najväčšia čiastka tejto kúpnej ceny udajne vandrovala tiež do mungovských vačkov. Či teda proti takémuto šafáreniu s krajinskými peňazmi nemá ostro vystupovať kresťanská ľudová strana? Áno, v tomto ale podporovať ju má ľud celej krajiny, teda aj naši Slováci.

Rozpúšťajú rezervistov.

Dľa nariadenia jeho veličenstva kráľa 17. mája vydaného rezervistov nachodiacich sa v

aktívnej službe čiastočne pošlú domov. Rozpúšťanie rezervistov už začali.

Pokračovanie v trestnej obžalobe proti nistrianskym slúžnovcom.

Krajinský vyslanec Georg Szmrecsányi a jeho pravotár dr. Elias Jójárt tieto dni našťivili kráľ. fiškalát v Nitre, aby sa dozvedeli o stave záležitosti trestnej obžaloby, zadanej proti hl. slúžn. Szpálovi, proti slúžnemu Balázsovicsovi a proti podnotárovi Prikril-Škrabákovi. Kráľ. fiškál dr. Eduard Fischer z tejto príležitosti úradne sdělil že zadaná trestná obžaloba, ako aj trestná obžaloba, ktorú proti slúžnovcom zadal krajinský vyslanec Béla Rakovszky, odoslané sú hlavnému fiškalátu do Prešporka. Trestné pokračovanie obžalovaným možno teda už najbližšie očakávať.

Anektovanie ostrova Ada-Kaleh.

Na dolnom Dunaji medzi Oršovou a srbskou hranicou leží malý ostrov, na ktorom býva 350 tureckých obyvateľov. Tento ostrov patril Turecku a uhorsko-rakúska monarchia držala tam len malú posádku, tým cieľom, aby ten ostrov neprivlastnili si Srbi. Župan, podžupan stolice Krassó-Szörény, hlavný slúžny z Oršovy so štyrmi žandármi vystúpili na ostrov a anektovali ho v mene Uhorska. Za tisíce millionov, ktoré nás stojí krvavá zábavka balkánskych spojencov. Uhorsko dostalo jedon ostrov a 350 Turkov. Na tento úspech našej diplomacie len mungovci môžu byť pyšní.

B E S E D N I C A.

Prepásol si dedictvo.

Z Budapešti na Vrútky jachajúci rýchlik na dve minúty zastal na jednej stanici. Jední cestovatelia sasadli z vlaku a druhí vysadli naň. Železný kôň zapískal a uháňal ďalej. Perron pred železničnou stanicou ostal prázdny, bo len dve ľudské duše ostaly tam. Jedon bol asi päťadvadsaťročný mladík, na ktorom bolo vidieť, že nekocho čaká, druhý bol jedon v sedliackych šatách oblečený starší človek, ktorý sa za chvíľu prizeral mladíkovi a potom takto riekol:

— Odpusťte, pane, neráčite byť Koloman Jarcký?

— Áno — odpovedal mladík s trochu pyšným hlasom — a vy ste akiste Martin, gazda môjho neobéhoho strýca.

— Na službu, pane — odpovedal starý.

— Už som si myslel, že mi dlho dáte čakať a už som nie najlepšiu mienku začal prechovávať o vás.

Starý neodpovedal ani slova, sklonil hlavu a išiel popredku ku gazdovskému vozu, ktorý stál za stanicou a do ktorého boli zapriabnuté dva chudé kone.

— Toto je váš záprah, pane — riekol Martin — nech sa páči sadnúť, zaveziem vás na majer, ktorý ste sedil.

— To je môj záprah? — zvolal Jarecký — večný Bože, tak vyzerám na ňom ako keby som bol hausirujúcim židákom!

Pred niekoľkými dňami Koloman Jarecký bol ešte len jednoduchým úradníčkom jedného peštianskeho peňažného ústavu.

Ba ozaj prečo sa stal odrazu takým pyšným? Pre

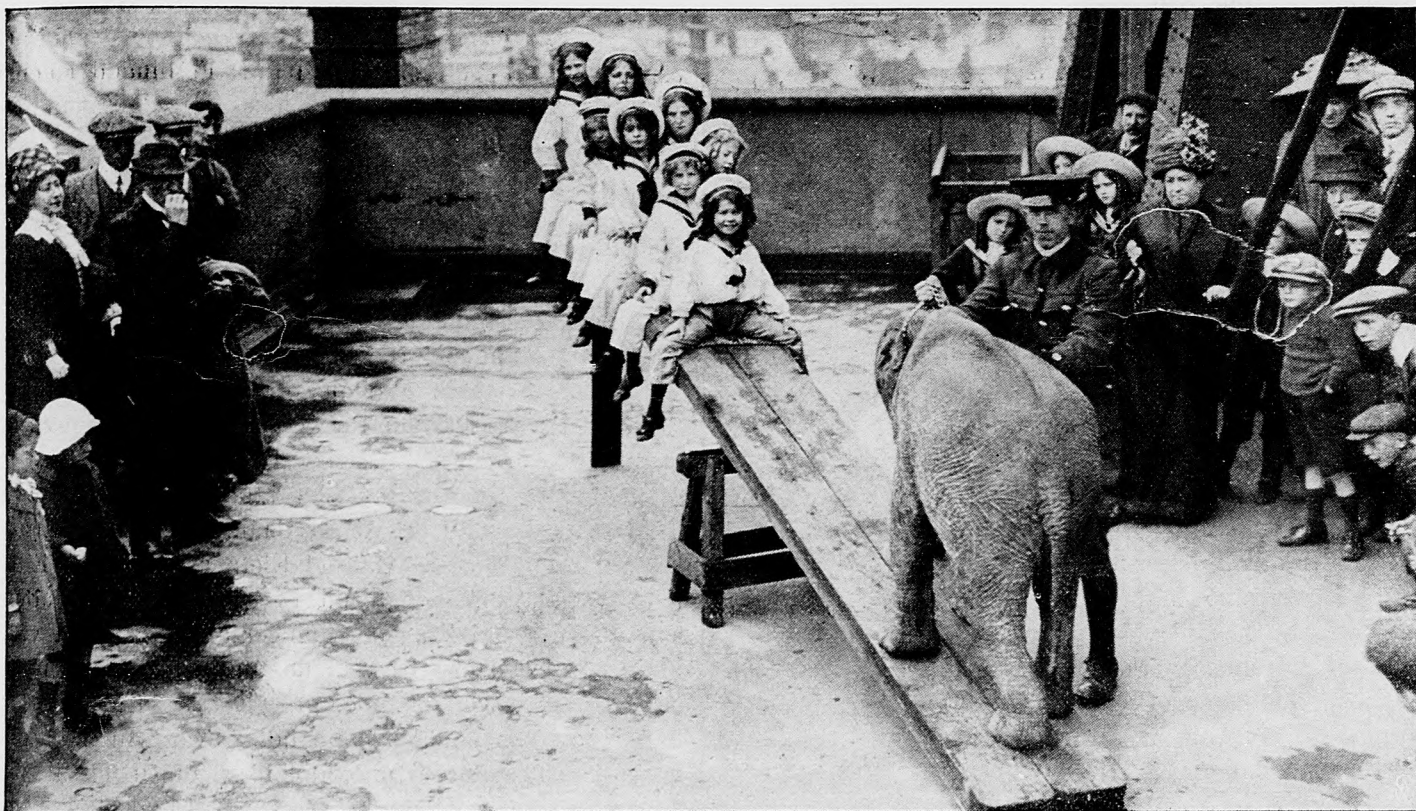
všetku čelad a potom ho zaviedol do izby, ktorú preňho zariadili.

— Toto bola spalňa vášho strýca — riekol starý Martin, otvoriac dvere jednej starým, rozheganým náradím napchanej izby — tu zomrel pred desiatimi dňami.

Martin akiste čakal, že mladík bude dojatý, ale sa sklamal. Koloman Jarecký posmešne poobzeral sa po izbe a riekol:

— No, náš starý nemal voláky vzlaštny vkus, bo takto rašmave zariadenú izbu som ešte nikdy nikde nevidel.

— A toto je veru najkrajšia izba v celom dome, poznamenal Martin — a ak s touto nebudete spokojný tak naozaj neviem, kde budete bývať.

Z berlinskeho zverinca.

ten pekný majetok, ktorý zdedil po svojom strýcovi a ktorý mu zabezpečil dvadsať tisíc korún ročného dôchodku. Predvčerom totižto, keď bol takmer zahrabaný zaprášenými knihami peňažného ústavu, listonoš doniesol mu list, z ktorého vyčítal, že jeho strýce-podivín, o ktorom každý vedel, že je hodne majetný, ale ktorý sa ani s jedným príbuzným nestýkal, zomrel, bol pochovaný, ba svojho synovca urobil svojim jediným deťom.

Okresný notár, ktorý list písal, vyzval Jareckého, aby hezodkladne prišiel do Bukového, kde ho na stanici bude čakať starý břeš Martin, ktorý ho zavezie na majer.

Nečakané šťastie pomútilo rozum mladého človeka. Keď prišiel na majer, starý Martin mu predstavil

— Ja a tu bývať? — zvolal mladík — veď ma vari len nedržíte za takého hlupáka! Toto sovie hniezdo naskutku predám, odcestujem do Paríža a tam si budem zažívať.

— Tento majer, kde váš strýc tak rád býval, by ste chcel predáť? To je nemožné. A čo bude z nás, z čelade, ktorí sme sa úfali, že až do smrti tu môžeme ostať?

— Nebedákajte! — zvolal Jarecký. — Dajte doniesť obed a potom sa berte k notárovi!

Martin poslúchol rozkaz a Jarecký, ačkoľvek povedal, že jedlo nemožno zjesť, víno že je iba pre väzňov, predsa sa dokonale najedol a potom zase vysadol s Martinom na voz.

Voz sa už asi za štvrt hodiny hegáňal, keď Ja-

recký spozoroval, že idú po tej istej ceste, po ktorej šli na majer a obec že na pravej strane ostáva za nimi...

— Pozriteže! — zvolal odrazu — veď je táto budova tuto železničná stanica! Martin, hádam chcete odcestovať?

— Ja nie — odpovedal Martin prísny hlasom — ale vy, synku, odcestujete.

Na prísny hlas starého bieraša Jarecký sa zarazil a na slove «synku» nevedel sa dosť načudovať.

— Áno, áno — pokračoval starý Martin — áno, «synku!» Celkom oprávnene fa volám takto, bo som ja nie bieraš, lež som Martin Jarecký, som tvoj strýc. Ešte som chvála Bohu nezomrel. Zprávy, ktoré som o tebe dostal, pre teba boly prajné a takto som sa rozhodol, že ty budeš mojim dedičom, ale som sa prv osobne chcel presvedčiť, že či ozaj skutočne zaslúžiš moju dobrotu. Preto som použil tento malý figel, pomocou ktorého sa mi podarilo odhalíť tvoj opravdový charakter. S Bohom, pane Koloman Jarecký, vráťte sa ku vášmu písárskemu stoliku a zapamätajte si, že vaša nevďačnosť a vaša vysokomyselnosť priviedla o také šťastie, jaké sa vám nikdy viac neusmeje.

Starec po týchto slovách mladíkovi vstrčil do hrsti peniaze na železnicu, kázal mu sosadnúť z voza pred stanicou, obrátil voz a vrátil sa na majer.

CHYRNIK.

Jeho excellencia vysokodôst. pán knieža-primas Uhorska a arcibiskup ostrihomský dr. Ján Csernoch 59. výročité valné zhromaždenie Spoločnosti Svätostefanskej 5. mája zahájil veľavýznamnou rečou, v ktorej rozvíňoval potrebnosť cirkevnej, spoločenskej a politickej jednoty katolicizmu Uhorska. Najdôstojnejší pán knieža-primas 7. júna na viacej dni zamýšľa ísť do Prešporka aby navštívil tamojšie úrady a kláštory, 8. júna prítomný bude na processii Božského Srdeca Ježiša.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. August Fischer-Colbrie v prvý deň svätodušných sviatkov v sídelnom chráme biskupskom [slúžil slávnostnú svätú omšu, popoludní o 3. hodine chovancom napravujúcej domovne udelil sviatosť birmovania a o 6. hodine večer v kostole mnišiek Uršulíniok 51. žiačiek dojímavou rečou prijal do kongregácie marianskej. V pondelok svätodušný osvietení pán biskup sviatosť birmovania udeľoval mestským veriacim a v utorok veriacim zo susedných obcí, vo stredu držal konferenciu patronesskám spolku katolíckych panien, 17. mája ale odcestoval do zemplénskej stolice, kde v dekanátskych okresoch Nagymihály, Homonna a Gálvzés vo 20 farnosťach udeľuje sviatosť birmovania. Cez svätodušné sviatky vo všetkých kostoloch zariadená bola sbierka pre spolok Alžbety. Spolok tento účinkuje veľmi blahonosne a medzi iným vo svojej nemocnici ročite opatruje 50—60 nevyliciteľných ne-

mocných. — Mestská nemocnica preist má do rúk štátnych. Ku podpore tejto nemocnice mesto venovať má 150 tisíc korún. V zasadnutí mestských výborníkov v tejto záležitosti vydržiavanom predostrený bol návrh, aby v novej nemocnici zariadené bolo sanatorium pre pijakov. Osvietený pán biskup na 2. júla vypísal súbeh pre tých žiakov, ktorí s dobrým úspechom zložili maturku a uchádzajú sa o prijatie do semeníša. Pre žiakov ale, ktorí uchádzajú sa o prijatie do tunajšnej praeparandie vypísaný je súbeh do 15. júna.

Z biskupstva spišského. Mladíci, ktorí 6. 7. gymnaziálnu triedu skončili s dobrým úspechom alebo složili maturku, sú zdraví a cítia v sebe povolanie ku kňžskému stavu, 29. júna môžu sa hlásiť v biskupskej kancelárii v Kapituli k prijatiu. Na veľkodobrovskú faru súbeh vypísaný je do 30. mája. Ján Kolesák kaplán lokčiansky složil farársku skúšku (synodálku) s dobrým úspechom. — Preložení sú kapláni: Ferdinand Machay zo Zázrivej do Ružomberka a Jozef Vráb zo Zakamenoklina do Hruština.

Chýry zo Šáriša. Prešov: V prvý deň svätodušných sviatkov vo farskom kostole siávnostnú sv. omšu slúžil praepošt a mestský farár Adalbert Zaborovszky, v tieže sviatky cez tri dni odbavovaná bola poklona prevelebnej sviatosti oltárnej. Na tejto pobožnosti vo veľkom počte súčasťnilo sa mestské obecnosťvo všetkých stavov a obojeho pohlavia. Výbor tunajšieho katolíckeho kruhu Rákócziho 8. mája vydržiaval zasadnutie, ktorému predsedal praepošt a mestský farár Adalbert Zaborovszky a v ktorom vyvolení boli: za pravotára kruhu dr. Achill Baán, za správcu Ernest Karsai, za pokledníka Gabriel Kletz a za notára Karol Petz. V tunajšom divadle od 14—18. mája zariadené bolo passiové predstavenie umučenia Krista Pána v 13 obrazoch. Obecnosťvo mesta na tomto predstavení súčasťnilo sa vo veľkom počte. — *Kapi:* Ku úcte sv. Jána Nepomuckého 16. mája odbavovaný tu bol obľúbený odpust, z ktorej príležitosti sv. omšu slúžil Ján Frimmer, farár zo Sztankahermány a slávnostnú kázeň držal Michal Palyó farár z Magyarkapronca. — *Szinye-ujfalu:* Staviteľ organov Otto Rieger v tunajšom kostole postavil organ za 2580 korún, ktorý obnos sobieraný bol obetivosťou miestnych horlivých farníkov. Tento organ cez svätodušné sviatky za prítomnosti celej obce slávnostne posvätil a svojmu cieľu odovzdal farár zo Szinye a radca biskupskej sv. stolice Ján Kurimszky.

Veľký požiar v Prešporke. Pod rumami prešporkeho zámku leží takrečené Ghetto, čiastka mesta totiž, v ktorej za starých časov jedine bývať smeli židia. Tento židovský ostrov pozostáva zo samých úzkych uličiek a malých, starých, lež hnusne špinavých domov. Tu v sobotu 17. mája popoludní vypukol požiar, ktorému v krátkom čase v obeť padlo viacej ulíc pod zámkom. Asi 8000 ľudí ostalo bez prístrešia. Ku ochrane horiacej židovskej štvrte vyslané bolo vojsko. Židáci za toto odslúžili sa s tým, že v ich novinách opi-

sovali, že vraj zakiaľ požiar zúril, naši vojaci rabovali. Hej, židáci aj s týmto požiarom robia gšefty. Píšu, že im oheň všetko spálil a vojaci že rabovali, aby tým viacej dostali z milodarov a z krajinskej sbierky.

Chýry zo Spiša. Ján Gellér obecný vojak 85. pešieho pluku v Levoči v opilom stave zpadol z obloka druhého poschodia kasárne a zabil sa. — V Jakubjanoch 3. mája udrhel hrom do domu Jána Hnasa. Traja členovia rodiny, ktorí práve obedovali, utrpeli ťažké popáleniny. Chlapcovi, ktorý sedel pri peci, nestalo sa nič. — Kézmarský priemyselný učeň Otto Kottler od ministra výučby dostal odmeny 50 korún a novovesski priemyselní učenovia Franc Makovicki a Ludvik Lupták po 25. korunách za usilovné navštevovanie priemyselno učnovskej školy a za zvláštne napredovanie v kreslení. Lubická a felkanská obecná ľudová škola 1. septembra má byť soštatnená. — Kézmarský policista Ondrej Berit bavil sa s patrónom; patrón vybušil a odtrhol mu tri prsty. — V Zakarovciach zastrelil sa v lese 34-ročný banický zámočník Simeon Čisko. Pochádzal z Dobšiny. V Podhradí jedna kura sniesla tak veľké vajce jak husiace. Keď otvorili mäkkú škrupinu, vo veľkom vajci našli druhé vajce a v tom tretie. Tretie bolo celkom vyvinuté. — V Mafašoveciach 18. mája predpoludním začaly sa sv. missie a končia sa 25. mája popoludní. V Tátraszéplaku toho roku do minulého týždňa bolo 527 kúpeľných hostí. — Do Hranovnici ešte toho roku zavedú telefon. — Jarné polné práce sú už všade, aj v Magure skončené.

Sožraly ho ošípané. V obci Hézdasantkereszt deväťtýždňové dievčatko Lazara Boda ležalo v kolíske na dvore. Ošípané vyšly dáko zo stajne, vyvrátily kolísku a ubohé nemlúvniatko začaly trhať. Kým rodičia zbadali, ošípané zožraly takrečeno celé dievčatko. Rodičia pozor na deti!

Vysoký vek. Pensionovaný okresný notár Ján Erdélyi v 102. roku svojho života v zomrel Ipolyšágu.

Pustošiaci víchor vo Francúzsku. Tieto dni na hornom toku rieky Sajny a v údolí rieky Marne vo Francúzsku pustošil strašný víchor, ktorý narobil miliónovú škodu.

Zhorela pila. V obci Takesány tieto dni zhorela pila grófa Wenckheima. Na dvore fabriky nakopenú zásobu dreva podarilo sa zachrániť, sama pila ale zhorela. Škoda je značná.

Americké peniaze. Roku 1911. prišlo z Ameriky na košickú poštovú direkciju 52 millionov korún, na prešporskú direkciju 20 millionov a do celého Uhorska 185 millionov 309.922 korún.

Piešťanské kúpele mali toho roku do minulého týždňa 2875 kúpeľných hostí.

Tragedia zabudlivého človeka. V talianskom meste Genua pred niekoľkými dňami vysadom na vyšahovaleckú loď «Liguria» 50-ročný robotník Pasquale Spozato so šesťročným synom. Spozato svoju 600 lir obsahujúcu tobolku z opatrnosti odovzdal kapitánovi lode, ale na ceste zabudol kam podel peniaze. V zúfalosti pochytil syna, hodil ho do mora a aj on sám chcel skočiť za ním, ale ho v tom prekazili. Keď sa dozvedel že peniaze odovzdal kapitánovi a že svojho syna bez príčiny usmrtil, zošalel.

Richvald (Spiš).

Pochválen Pán Ježiš Kristus. Velactený pán redaktor! Prosím ráčte popriať miesta týmto mojim páriadkom v našom milom «Kresťane».

Vo sviatok Nanebevstúpenia Krista Pána v našom kostole mali sme veľmi peknú dojímavú slávnosť. V tento deň totiž 1. deti slávne pristúpilo k prvému sv. prijímaniu; v sprievode príležitostnej kázne tak pre deti ako aj pre rodičov. Dojímavé bolo, keď naše nevinné deti verejne obnovily krstné sľuby. Po sv. prijímaní všetky deti pred oltárom do 15. roku zrekly sa pálenečných nápojov a vlastnoručným podpisom vstúpily za podporujúcich údov do «Uhorsko-katolíckeho abstinentného spolku sv. Kríža». Bárs by to už aj za našich detinských časov tak bolo bývalo! Tak by sa to malo robiť v každej farnosti, bo alkohol a v prvom rade pálenka je pre deti opravdivým čertovým mliekom.

Po nešpore naša organizácia Kat. Lud. Jednoty vydržiavala poradu v našej peknej katolíckej škole, súčasťnily sa na nej aj ženy a mládenci. Držali sme prehliadku nad terajším stavom katolicizmu v Uhorsku. Zhrozili sme sa veľmi, keď z prednášky nášeho duchovného otca dozvedeli sme sa, že ružomerský lekár dr. Vavro Šrobár v novinách a prednáškach verejne napáda a potupuje našich kňazov. Tento známy neznáboh 29. apríla v svätomartinskom kružku opovážil sa prednášku držať o zkaže, ktorou vraj pre slo-

Pracovať a nezufat'

je najlepší prostriedok proti nešťosti, biede a zármutku. Pracovať ale môže človek len vtedy, keď je zdravý. Kdo má bolesti ku pr. lánku, hostec, bolenie hlavy a zubov, kto si prievanom alebo nastydnutím pritiahol nejaký neduh, často je nie vstave svoje zamestnanie vykonávať. Pre takýchto našich čitateľov mal by byť pokynom nasledujúci dopis, ktorý Jeho Jasnosť Josef princ Rohan v Schottwiene napísal: «Prekvapujúci účinok Elsafluidu prevýšil ozať všetko očakávanie a môžete uverejniť, že mne a mojim známym Fellerov «Elsafluid» a «Elsapilalky» pri väčšine nemoci ako sú bolenie hlavy a zubov, pichanie, šklbanie, bolenie križov, nátka, bolenie žaludka, fažoby atd. výtečné služby preukiazaly, obzvlášť pri zoslabenom zraku zosilňuje Elsafluid oči, preto ho odporúčam ako taky liečivý prostriedok, ktorý by nemal chybovať v domácnosti. Preto by mali aj naši čitateľja vždy mať na pohotove Fellerov «Elsafluid», ktorý tiši bolesti, hojí a silí, aby odpudili rôzne choroby, posilnili svaly a nervy, telo zotavili a osviežili, lebo je opravdu dobrý a čo tu píšeme je nie len reklama. Tak budete aj Vy proti mnohým neduhom ochraneni a môžete vždy svieži a silní svoju priacu konať. Naši čitateľja, ktorý tento výrobek zkusíť chcú obdržia Fellerov Elsafluid za 5 kor. franko, keď píšu direktne dvornému lekárnikovi E. V. Fellerovi v Stubici kostolna ulica č. 18. (Zahrebská stolica).

— — — a

venský národ je krefanské kňazstvo. Hlúpy ten neverec povedal, že kňazi sú príčinou našej zaostalosti, všetkého nešťastia slovenského. Pokrok vraj môže byť len tam, kde je rozum pánom a kňazi ochraňujú auktoritu viery. Sú nepriatelia pokroku, egoisti, šudieri, klamári! Mámia ľud večným životom a ktože tam bol, kto zná o ňom? Zjavenia božie to sú naivnosti alebo veci nepochopiteľné. Keď u nás viera bude rozumom premožená, bádeme zabezpečeným národom. Šrobár, ktorý sa vyučil podporou jedného katolíckeho kňaza, nezná ani históriu, keď nevie, že všetky úspechy človečenstva pochádzajú z kresťanstva. Nad bohaprázdnou prednáškou veľmi sa pohoršili i prítomní tam luteránski poslucháči. «Pojdeme ráno do kostola», hovorily panie a dievčatá, akoby vyznávajúce vinu, ktorej sa dopustily poslúchaním tých bezbožných pletiek. Veľmi zazlievame, že ružomerská Ľudová Banka, ktorú i my podporujeme našimi peniazmi, na čele svojho dozorného povereníctva, trpí takého neznaboha. My ako verní katolíci, ktorí si milujeme naše náboženstvo a ctíme si našich katolíckych kňazov súrne žiadame, aby na flaku bol odstránený.

Podporovateľ Starovesskej Ľud. Banky.

Rajec.

Pochválen Pán Ježiš Kristus! Ctený pán Redaktor! Ráďte prosím uverejniť tento dopis v našom milom «Kresfane».

Už od rokov jestvuje u nás Spolok r. k. mládeže. Tento spolok radostnú slávnosť vydržoval v svätodušný pondelok, vtedy veľadôstojný pán Jozef Turček, domanižsky dekan a kanonik posvätil spolkovú zástavu sv. Jozefovi a Imrichovi venovanú.

Slávnosť tá hlboko dojala nielen nás údov Spolku, ktorí sme hrdo kráčali už pod svojim práporom, lež aj všetkých obyvateľov obce, ktorí v neprehliadných radoch stáli po uliciach, kadekoľvek pochod údov s veselou hudbou tiahol pred byt krstnej matky zástavy, ktorý čestný úrad k našej najväčšej radosti prevzala pani Geyzová Baltay.

Srdečné a hlboké vďaky vyslovujeme za jej milostivú ochotnosť, ktorou sa súčasťnila v našej slávnosti a za ten veľkodušný podarúnek krásnej a umelecky vystrojenej stužky, ktorou ozdobila našu zástavu. Podobnou povďačnosťou sme zaviazaní i veľadôstojnému pánovi Jozefovi Turček, že nás vyznačil svojou prítomnosťou, ako za jeho namáhanie a za tú z úprimného srdca vyvierajúcu reč, ktorú nám pri posviacke držal.

Po posviacke pochod údov pani Geyzovú Baltay odpravil domov, kde prevel. a vysokoučený pán kaplán dr. Jozef Tiszó, horlivý predseda a neunavný pracovník Spolku nášho, v mene všetkých vzletnou rečou vyslovil vďaky za jej láskavosť spolku preukázanú.

Odtiaľ prešli sme do záhrady pánov učiteľov, kde až do večera zabávali sme sa s mnohými vrele vítanými hosťmi v dobrej nálade. Veselú zábavu skončil dobre

vypadnutý ohňostroj, ktorý zariadil pán Karol Smieško obchodník a pokladník spolku.

V zástave nášho spolku zrkadli sa, nášho všestranne obľúbeného predsedu prevel. a vysokoučeného pána kaplána dr. Jozefa Tiszu, neunavná činnosť, ktorú neustále vyvíja v prospech spolku; zrkadlí sa v nej jeho otcovská starostlivosť, ktorou ustavične bdie nad našim spolkom, ktorý pod jeho prozreteľným riadením ku najväčšej radosti obecnstva jak mravne tak hmotne prekvitá. Za veľké zásluhy, ktoré prevel. a vysokoučený pán kaplán dr. Jozef Tiszó zadovážil si ako predseda nášho spolku, máme dva spôsoby odplaty, keď za prvé vyslovujeme mu verejné naše vďaky, za druhé ale prosíme všemohúceho Boha, aby na celý život udelil mu hojného požehnania. Zástava naša je večnou pamiatkou obetavosti údov spolku, ktorí s oduševnenosťou prijali návrh predsedu, aby sme si ju zaopatrili. Na tento vznešený cieľ aj s radosťou obetovali sme naše korunky. Prispeli nám k tomu i niektorí dôstojní páni duchovní z Rajca pochádzajúci a síce: Andrej Buček farár v Turnej dal 20 korún, Štefan Halko dekan v Kisbabe 10.—, Ján Blumár farár v Zliechove 5.—, Ondrej Škrábik protokolista biskujský v Nitre 10.—, Franc Ribárik kaplán v Teplej 10.—, Julius Horváth farár vo Frivalde 5.—, ďalej z Rajeckých občanov prispeli: Viktor Ribarik 5.—, Imrich Rútsek 1.—, Ďuro Dubravka 2.—. Vrelé a srdečné vďaky za ich podporu.

Sbiereku začal predseda spolku prevel. a vysokoučený pán kaplán dr. Jozef Tiszó so 100 korunami a príklad jeho nasledovali údovia v tomto poriadku: Jozef Ribárik dal 10 kor., Karol Smieško 10 kor., Štefan Zafka, Bertin Šimko, Peter Madovčík, Ondrej Kasper, Jozef Mihala, Gabriel Slaboň, Viktor Hajster, Ján Dubravka, Franc Zafka, Ondrej Šimko, Mikuláš Uhlárik, Ján Beňo, Ján Kardoš po 5 kor., Ján Židek 8 kor., Vincenc Paulini 6. kor., Viktor Buček, Alois Hulyak po 4 kor., Ján Fabana, Ladislav Špánik, Pavel Vavrik po 3 kor., Jozef Milučky, Franc Šujansky, Ernest Januš. Jozef Slaboň, Jozef Židek, Imrich Salay, Jozef Pekara, Ján Smieško, Jozef Maršal, Blažej Jakubik, Jozef Maršala ml., Štefan Gazdik, Štefan Pekara, Franc Šimko, Pavel Feriančík, Imrich Šťasný, Viktor Smieško Jozef Tinko, Jozef Šujansky, Viktor Johanides, Franc Slotá, Valér Pekara, Franc Milučký, Alexander Maršala, Štefan Ribár, Ján Špánik po 2 kor., Jozef Rúčka 1 korunu.

Z riadkov týchto dostatočne vysvitá s akou ochotou sme sa sobrali k zaopatreniu vlastnej zástavy, ktorej cieľom je upevniť zásady a ciele nášho spolku k duševnému a hmotnému prospechu našej r. k. mládeže.

Úd Spolku.

Zo Spišskej Magury.

Pochválen Pán Ježiš Kristus! Ctený pán Redaktor! Prosím uctive o uverejnenie tohoto dopisu v našom «Kresfane».

Magurčan, ktorý v 17. č. Kresfana vo veľmi neprajnom

svetle ličil mravnosť osturnianskych žien, napriek všetkému ohrožovaniu sa tých, ktorých sa ten článok veľmi nemilo dotknul, predsa len musí mať pravdu. V tieto dni počul som totiž, že z tých 7000 korún štátnej podpory, ktoré minister vnútra udelil spišským obciam na zaopatrenie opustených detí, Osturňa dostala až 900 korún. Do tej obce by sa veru veľmi zišly aspoň dve-týždňové sv. missie. *Tiež Magurčan.*

Stará Lubovňa.

Pochválen Pán Ježiš Kristus! Velactený pán redaktor! Prosím ráčte uverejniť týchto mojich pár riadkov v našom milom Kresťane.

V našom mestečku v ostatný čas udaly sa veci, ktoré znovu tisly mi pero do ruky.

Starolubovenských mešťanov akoby začala riediť nemilosrdná smrť, ktorá nerobí rozdiel medzi pánom a remeselníkom. Za dva dni povolal Pán Boh trochu pred svoj prísny ale spravodlivý súd. 26. apríla zomrel garbiar a mestský pokladnícky protidozorca Karol Csernecky. 27. ráno odobral sa na druhý svet Peter Dubay, okresný notár na odpočinku, ktorý za viac rokov bol i mešťanosťom starolubovenským. Toho istého dňa večer zase skončil beh života svojho Anton Ignatovics lekár a predseda starej liberálnej strany volebné okresu. Myslím, že na druhom svete sotva bude moc tak tuho liberálčiť.

Druhá udalosť týka sa našej majetkovej bezpečnosti. 28. apríla ráno, kým úradný sluha na krátky čas zanechal miestnosť, vnišiel do berného úradu zlodej, vylámal stol úradníkov a ukradol z neho 68 korún. Zlodějovi sú udajne už v stopajoch.

Ludový mešťan.

Z pomedzi nových prostriedkov k pôsobeniu mäkej stolice ku viacerým možno navyknúť, že keď len jedenkrát potrebuje, k zahateniu tvrdej stolice musí ho i viakrát potrebovať. My preto naj radšej pridržame sa «Fellerových Rebarbara Elsa piluliek», bo týchto upotrebovanie kedykoľvek môžeme zastaviť, keď nám raz pomohly. — Podporujú chuť k jedeniu, zastavujú krče, tvrdú stolicu, čistia krv a cena 6 škatuliek franko obnáša len 4 kor. V. Eugen Feller dvorný lekárnik, Stubica číslo 18. (Záhrebská stol.)

Hospodár len vtedy môže mať veľkú radosť, keď zožatú hojnú úrodu vylátiť môže motorovou mlatiacou, pochádzajúcou z motorovej dielne Ludvíka Kállayho. Presná adresa: *Ludvíka Kállayho motorová dielňa, Budapešť, VI., Gyár-utca číslo 28.*

Odkazy redakcie.

J. V. J. Ďakujeme. Na každý pád upotrebíme. — O. B. R. Čo druhým posielate, to my nemôžeme potrebovať. — A. B. P. Chystajte sa k ľudovému shromaždeniu do Ch.

Obchodná týždenná zpráva.

V Budapešti, 20. mája.

Úradne značené ceny za 100 kilogrammov.

Pšenica tiská, nová	kor.	21.10—23.75
» stolnobelohradská, nová	«	21.95—22.55
» peštianska, nová	«	21.00—22.65
« banátska, nová	«	21.90—22.55
Raž prvotriedna	«	19.25—19.45
« druhotriedna	«	19.05—19.25
Jačmeň nový, prvotriedny	«	17.40—18.00
Ovos prvotriedny	«	20.00—21.00
« druhotriedny	«	20.00—20.50
Datelinové semä červená datelina	«	190.00—200.00
« lucerna	«	90.00—130.00
Otruby drobné	«	12.00—12.26
« hrubé	«	12.00—12.20
Kukurica	«	15.30—15.60
Konopné semä	«	26.00—26.50
Proso	«	—
Rasca (kmín)	«	81.00—81.00

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	17.60	17.30	17.00	16.70	16.20	15.80	15.20

č.	7	7½	8
K.	14.80	13.80	10.40

Za 50 kilogrammov i s vrecom.

Strova:

Šošovica čistá	kor.	36.00—56.00
Hrach lúpaný	«	30.00—32.00
Hrach nelúpaný, čistý	«	30.00—32.00
Mak	«	135.00—136.00
Fazula strakavá	«	25.00—26.00
Fazula veľká biela	«	22.00—23.00
Zemiaky (hornouhorské) biele	«	6.20—6.50
« ružové	«	8.40—9.00
« žlté	«	8.00—11.10

Za 100 kilogrammov.

Mäsité články:

Sviňská masť budapeštianska	kor.	159.00—160.00
Slanina mestská 4-kusová	«	128.00—129.00
« 3-kusová	«	139.00—140.00

Koloniálny tovar:

Petrolej fiumánsky, krištálový	kor.	45.00—46.00
« White-Star (***)	«	40.00—40.00
Cukor v klobúkoch	«	84.00—84.50
« kockový	«	88.50—89.00
Spiritus denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden barill	«	64.50—65.00

Echt nikel anker remont. hodinky

systému Roskopf patent No. 1000 R. otvorené s pevnou niklovou zátkou, s peknými plastickými figurami, ako biciklista, lode, železnica, rolník, jazdec, banník, zahradník, s emailovaným číselníkom a s ručičkami sekúnd, presne regulované **5 korún 20 halierov.**

Ziadne riziko!

Výmena povolená alebo návrat peňazí.

S poštovou dobierkou zasiela prvá svetoch. dielňa hodin

Hanns Konrad,

cis. a král. dvorný zásielca **Brüx,** číslo 3334. (Čechy).

Cenník so 4000 vyobrazeniami na žiadosť každému posiela zdarma a franko.

Pozvanie

Lénártó a okolie-Krefanský potravný a zcenujúci spolok, dňa 1. júna popoludní o 2. hodine v miestnostiach štátnej školy Lénártó vydržiava

V. ročné riadne valné shromaždenie,

ku ktorému s týmto účtve povoláva všetkých účastníárov.

Predmety:

1. Zahájenie skrz predsedu.
2. Predloha záverečných účtov roku 1912.
3. Udelenie absolutoriuma správe a dozornému výboru.
4. Zmenenie 16. a 18. §-a základných stanov.
5. Pripadné návrhy.

Váha s pozvaním cez 8 dní vystavené sú v obchodnej miestnosti.

Lénártó, 14. mája 1913.

Správa.

Posielam zdarma

a franko každému moj hlavný cenník mojich dobre chodiacich vlačových hodiniek, ďalej každého druhu hudobných strojov, preto aj odporúča sa potrebné články objednať na dopisničke cis. a král. dvorný zásielca

HANNS KONRAD vývozný dom Brüx, číslo 3364. (Čechy).

Dobré niklové hodinky K 4-20, 5.-. Niklové budičky K 2-30 s nočným osvetlením K 3-30. Budičky s duplovaným zvankom K 3-80. Okruhle hodiny do kuchyne K 3-20. Hodiny s kukuckou K 7-60, 8-50. Moderné miniaturné pendle K 13-50, pendle s pondusmi K 55.-. Veľký výber hudobných strojov: husle K 5-80, 7.-, 60.- a v. Harmoniky K 5.-, 8-40 a v. Accorditary K 4-80, 6-50. — Koncertitary K 16.-, 22.-. Stroje k hovorení K 22.-, 30.-. Ziadne riziko zámena povolená alebo návrat peňazí. Privátnym zasiela sa poštovou dobierkou alebo pri voprednom doposlaní peňazí.

Pri objednávkach na naše ohlasy, prosíme odvolávať sa vždy na náš časopis.

Lacné česke perie!

5 kilo nové tmavé driapané 9.60 K, lepšie 12 korún. Biele mäkké, jak páper 18 K, 24 K. Biele ako snah mäkké jak páper, drapané 80,

86, 42 K. — **Metove poste.** A červeného cinovatu 1 dobre naplnená perina, alebo 1 zpodná perina 130 cm. dlhá, 116 cm. široká K 10.-, 12.-, 15.-, 18.-, 2 metre dlhá, 140 cm., široká K 13.-, 15.-, 18.-, 21.-. Poduška 80 cm. dlhá 58 cm. široká K 3.-, 3.50, 4.-, 90 cm. dlhá, 70 cm. široká K 4.50, a 5.50. Krom toho shtovujeme vo veľkosti dla vole. Trojdiľovú srstennú matrac na jednu postel K 27.-. Lepšej jakovosti K 33. Zasielky vyše 10 korún franko s poštovou dobierkou. Výmena a návratie dovoluje sa pri náhrade porta. **Benedikt Sachsel, Lobes 134.** pri Pilsen (Čechy).

ZDARMA

a franko na žiadosť dostane každý moj hlavný cenník so 4000 vyobrazeniami každého druhu v domácnosti potrebných predmetov a príležitostných darov.

HANNS KONRAD cis. a král. dvorný zásielca Brüx, číslo 3375. (Čechy)

Niklové vlačkové hodinky K 4-20. Striborné hodinky K 8-40. Niklové budičky K 2-90. Pendlové hodiny K 8-50. — Hodny s kukuckou K 8-50. Husle K 5-80. Harmoniky k fabaniu K 5.-. Revolver K 5.50. Pro Ručnej práce predmety z kože z ocele v najbohatšom výbere. Ziadne riziko zámena povolená alebo návrat peňazí.

Najlepší český prameň k objednaníu.

Lacné perie na postel!

1 kg. sivé dobré drápané 2 K, lepšie 2 koruny 40 hal.; prima polbiele 2 koruny 80 halierov; biele 4 K, biele páperové 5 K 10 h.; 1 kg veľmi fajne, ako snah biele, drápané 6 K 40 h., 8 K.; 1 kg. papierie, sivé 6 K, 7 K; biele fajnové 10 K; naj-fajnejšie papierie z prs 12 K, pri oblednaní 5 kg. franko.

Hotové poste

z hustej tkny červeného, modrého, bieleho alebo žltého nankingu, 1 perina. 180 cm. dlhá 120 cm široká s dvomi podhlavkami, každý 80 cm. dlhý, 60 cm široký naplnený novým, sivým, veľmi trvácim mäkyň perím 16 K; polpapierie 20 K; papierie 24 K; jednotlivé periny 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; podhlavky 3 K, 3 K 50 h., 4 K. Periny 200 cm. dlhé 140 cm. široké 12 K, 14.70 K, 17.80 K, 21 K. podhlavky 90 cm. dlhé 70 cm. široké 4.50 K, 5 K, 5.20 K, 5.70 Spodné periny z pevného vrázkovaného grádu 180 cm. dlhé, 118 cm. široké 12.80, 14.80 K. Vývez s poštovou dobierkou od 12 K počítané franko. Výmena alebo návrat dovolené. Za nezopovedné návrat peňazí obšírný cenník zdarma a franko.

S. Benisch v Deschenitz č. 826., (Čechy.)

Rušeň!

!! S 18 prvými vyznaceniami !!

Ludvik Kállai motor dielna

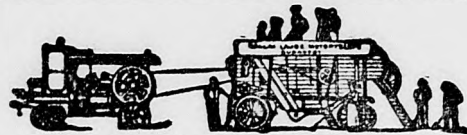
Budapest, VI. ker., Gyár-utca 28. szám.

Odporúča najvreliej Ludvika Kállai

elektrické benzinlokomobil stroje ku mlatbe

s dvojím vystrojením ku čisteniu.

Uplná záruka za výborné mlátenie.

!!! Jedina novota !!!

Najjednoduchší a najdokonalejší mlatobny stroj prítomnosti

Bez strojnika lahko k vedeniu bar ktorým gazdom aj medzi domami slamou krytými.

Osobitná trieda pre stroje poľného hospodárstva ako: parostroje, mlyny, rajtare, stroje k mláteniu a ku siatiu atd.

Ludvika Kállai, ktoré sa v našej vlast najlepšie podarili. Cenník s obrazmi na žiadosť zdarma a franko.

Rušeň!

Prima nástroje k prevádzaniu rezanej roboty.

Prevádzanie pilkou, rezaných robôt je poučné a pekne zamestnanie v slobodných hodinách pre starých a mladých ľudí. — Číslo 9307. Prima nástroje k rezaniu so 8 nástrojami a predlohou, na pevnom kartone komplet K. 3.-. Číslo 9308. Toisté, lež s 11 prima nástrojami a predlohami K 4.44. Číslo 9310. Prima náčinie k rezaniu v škrinke zo smrekového dreva s pohyblivým vrchnákom a s 9 výbornými nástrojami K 7.20 Najväčší výber nástrojov k rezaniu v mojom hlavnom cenníku. Ziadne riziko! Výmena povolená alebo návrat peňazí. Zasiela poštovou dobierkou c. a k. dvorný zásielca

HANNS KONRAD vývozný dom Brüx číslo 3358. (Čechy).

Hlavný cenník so 4000 vyobrazeniami na žiadosť posiela a sa každému zdarma a franko.

Prozretedel'nost'

krajinská pomocná ústredná spoločnosť
Budapest, IX., Erkel-utca 20.

V každej obci hľadá poriadneho a spoľahlivého

ZASTUPITEL'A

Táto spoločnosť v páde odumretia jej členov, pozostalým pohrabnej pomoci plati od 100 do 1000 korún. — Osobitná trieda pre vstupujúcich do stavu manželského.

Členovské poplatky splácať treba polročne dla veku do spoločnosti vstupujúcich.

V každej obci možno organizovať miestne neodvislé spoločnosti, v ktorých členovské poplatky prijima stredišťom splnomocnený pokladník.

Kto odhodlá sa ku organizovaniu takej miestnej organizácie a pre nu ku sbieraním členov, nech bezodkladne piše na vyzvanú adresu.

Členov sbierajúcich poverencov platime

Táto spoločnosť uh. král. ministerstvo vnútra nariadením podčíslo 21.822—1913 odporúča pozornosti všetkých miest a pravomocnosti.